

SECTION 2. STUDYING THE NEEDS OF THE AUDIENCE AND INVOLVING THE GENERAL POPULATION IN THE COMMUNICATION PROCESS

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-544-0-2>

A VOICE FOR UKRAINIAN REFUGEES: HOW THE «HOW ARE YOU?» PROJECT TELLS THE STORIES OF WAR MIGRANTS

ГОЛОС ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ: ЯК ПРОЄКТ «ТИ ЯК?» ВИСВІТЛЮЄ ІСТОРІЇ ВОЄННИХ МІГРАНТІВ

Sych M. P.

*Assistant at the Department of New
media
Lviv National University of Ivan Franko
Lviv, Ukraine*

Сич М. П.

*асистент кафедри нових медій
Львівський національний університет
імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Згідно з даними УВКБ ООН, на середину лютого 2025 року лише в Європі перебуває 6,3 млн українських біженців. Загалом у світі – 6,9 млн українців, які залишили свої домівки через війну. Найбільша кількість переселенців у Німеччині, Польщі, Чехії, Великобританії, Іспанії, Румунії [3]. Ще близько 5 млн, згідно з інформацією Міністерства соціальної політики України, стали внутрішньо переміщеними особами [4].

«Ти як?» – одне з найпопулярніших запитань, яке українці ставлять один одному після початку повномасштабної війни. У лютому 2023-го року проєкт з однойменною назвою запустило медіа «Радіо Свобода». Його мета – розповісти історії переселенців, які знайшли прихисток як за кордоном, так і в Україні. «Передусім, це медійний майданчик для них. Проєкт висвітлює проблеми, які озвучують самі переселенці. Водночас ми також хочемо показати історії успіху українців, які взяли на себе сміливість почати життя з нуля», йдеться на сайті медіа [1].

Впродовж більше двох років проєкту основними платформами для журналістських публікацій є сайт «Радіо Свобода» та YouTube-канал медіа, де можна знайти рубрики «Ти як?». Якщо на початку проєкту, більшість матеріалів про біженців – це були історії їхньої міграції, то нині фокус публікацій змістився на їхню адаптацію:

проблеми з пошуком роботи за фахом, нострифікація дипломів, освіта дітей в іноземних державах. Натомість в матеріалах про внутрішньо переміщених осіб, журналісти продовжують розповідати історії евакуації та проблем, з якими стикаються переселенці в Україні.

У низці матеріалів журналісти аналізують дії та закони влади, наприклад, досліджували чим займатиметься новостворене Міністерство національної єдності, плюси та мінуси законопроекту про множинне громадянство. Також «Ти як?» реагує на події у світі, але показує їх через історії біженців. До прикладу, медійники розповідали історії українок, які опинилися в епіцентрі урагану в Іспанії чи потрапили під атаку «Хамасу» в Ізраїлі, як українці організувалися і допомагали постраждалим від пожеж американцям, висвітлювали протести в Грузії, показуючи те, що фіксували і бачили мігранти з України.

Також «Ти як?» має свої окремі сторінки у соціальних мережах, де комунікують з українцями, яких війна вигнала з дому. У Telegram-каналі медійники щодня публікують декілька новини, які стосуються теми переселенців, а також анонсують власні публікації. На платформах Instagram та Tik-Tok проєкт оприлюднює відео (Reels) та фотоконтент («каруселі»). Це адаптовані версії журналістських матеріалів до відповідних соцмереж. На Facebook-сторінці можна також побачити лінки на тексти авторів проєкту, а також Reels з відеосюжетів з коротким описом до них.

Згідно з статистикою контенту «Ти як?» у соцмережах, найбільше переглядів, коментарів та вподобайок від аудиторії мають матеріали на такі теми:

- конфліктні історії (про пошкодження майна українців за кордоном, цькування дітей чи нападки на дорослих за те, що вони розмовляють українською, призупинення видачі документів для чоловіків призовного віку в іноземних країнах);

- історії успіху (відкриття переселенцями бізнесу, заснування українських закладів освіти за кордоном, повернення додому депортованих дітей, перемоги мігрантів у конкурсах, взяття сиріт під опіку, боротьба переселенців за їхніх рідних, які перебувають у полоні);

- евакуація (історії внутрішньо переміщених осіб, які втратили дім і вирішили переїхати, забезпечення житлом для людей з інвалідністю, маломобільних та пенсіонерів);

- відеоексплейнери (пояснювальні відео про те, як отримати компенсацію за зруйноване житло, де і скільки воєнні мігранти мають платити податків за доходи, отримані в Україні та іноземній державі, спростування міфів про українців в Польщі);

- інтерактив (опитування: за чим українські біженці найбільше сумують за кордоном, привітання українців з Днем Незалежності

мовами країн, в яких вони знайшли прихисток, що робитимуть воєнні мігранти після перемоги України, а також конкурс дитячих малюнків).

Аби комунікувати з українцями, журналісти «Ти як?» проводять офлайн-заходи. До прикладу, у восьми містах Польщі відбулися зустрічі-підтримки переселенців з юристом та психологінею, а в Румунії діти-біженці змогли відвідати королівський замок, музей потягів, водоспад. Документальний фільм про депортацію українських ексзасуджених прокет презентував у Тбілісі, Празі, Львові, Києві, а про життя біженців в Ірландії – у Львові та Дубліні.

Як бачимо проєкт Радіо Свобода «Ти як?» шукає, досліджує і аналізує ті теми, які сьогодні важливі та актуальні як для біженців, так і для переселенців, експериментує з різними форматами (статті, відеорепортажі, експлейнери, інтерв'ю, документальні фільми).

Не менш важливою є комунікація з аудиторією. Саме створення власних сторінок проєкту у соціальних мережах допомагає журналістам згуртувати навколо себе своїх людей, комунікувати з ними і чути їх. Чимало підписників, які писали коментарі чи приватні повідомлення у соцмережах проєкту, ставали героями журналістських матеріалів. Власне нині журналісти проєкту є тим містком між державою та воєнними мігрантами, які знайшли прихисток за кордоном. Організуючи зустрічі, висвітлюючи їхні проблеми за кордоном, проєкт показує, що вони важливі і цікаві для України, де б вони не були. В майбутньому це може стати важливим фактором у рішенні мільйонів українців повернутися додому.

Література:

1. На Радіо Свобода стартує проєкт Ти як? про українців, яких війна вигнала з дому. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news-project-ty-iak-ukraina-bizhentsi/32278394.html?fbclid=IwAR1ZaFgWfStQVtKSCx_COR6YMU-cf8RWZIKjFdGbGJcNPM9zj6PCOfus7ps
2. Сторінка проєкту «Ти як?» у соцмережі Instagram. URL: https://www.instagram.com/tyiak_ua/
3. Сайт Агентства ООН у справах біженців. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
4. Сайт Інформаційно-обчислювального центру Міністерства соціальної політики. URL: <https://www.ioc.gov.ua/analytics/dashboard-vpo>